

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	4011788	Portefeuillehouder(s)	Marco van der Wel
Programmamanager/ leidinggevende	Frans Gooren		
Ambtenaar	Robin Driessen	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	06-31108049	Datum in college	19 december 2023
		Datum fataal	Nee

Onderwerp: Parkenvisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem

Kernboodschap

De huidige beheervisie van de parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem is uit 2008. De rijksmonumentale parken worden steeds meer bezocht door Arnhemmers. Daarmee levert het park wat je van een stadspark verwacht: een prachtig decor om te ontspannen en te ontsnappen aan de drukte van de stad. Tegelijkertijd neemt door het toenemend aantal parkbezoekers – mede gezien de verwachte toename van de bevolking van Arnhem naar 169.000 in 2030 – de druk op de parken en in bijzonder het groen toe. Het is belangrijk de parken toekomstbestendig te maken en te houden (water en bodem zijn leidend) om te kunnen blijven genieten van het landschap, de natuur en de cultuurhistorie. Dit stelt eisen aan de inrichting van de parken en het daaraan gekoppelde beheer en onderhoud. Alle reden dus om er zuinig op te zijn en goed na te denken over een toekomstbestendige visie voor de komende 10 jaar.

Voorstel

1. De Parkenvisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem vast te stellen.
2. De raad hierover te informeren met de raadsbrief over de Parkenvisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem.

Inleiding

In 1994 en later in 2008 is er voor de parken een beheervisie opgesteld, die de kaders voor het beleid en beheer aangeeft. In 1994 is ook de schouwgroep Sonsbeek gevormd. Het vaststellen van deze parkenvisie is een collegebevoegdheid, aangezien het een uitvoering is op basis van de [Groenvisie 2017](#). Dat het vaststellen van beheervisies /parkenvisie een collegebevoegdheid is, is nogmaals aangegeven in het Bomenplan 2020.

Wij stellen u voor kennis te nemen van de nieuwe parkenvisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem (Bijlage 1). Deze visie is een actualisatie van de visie uit 2008. De Hertenkamp blijft in de huidige staat behouden conform motie 22M155.

Het doel van de Parkenvisie is het in stand houden van de rijksmonumenten in het kader van de Monumentenwet. De parkenvisie geeft kaders voor het behouden, het herstellen en het verder ontwikkelen van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de rijksmonumenten.

Tevens wordt binnen deze kaders gestreefd naar:

- een betere structuur en kwaliteit van de bodem die beter water kan vasthouden;
- een betere waterkwaliteit in de bodem en uiteindelijk ook van het beekwater van de Jansbeek;
- meer biodiversiteit, in soort- en structuurvariatie en bodemleven;
- een klimaatbestendigere stad;
- natuurinclusieve landbouw;
- een grotere (recreatieve) belevingswaarde.

Daarmee geeft de visie invulling aan de duurzame doelen – Sustainable Development Goals – te weten: Goede gezondheid en welzijn, Duurzame steden en gemeenschappen, Leven in het water, Leven op het land en Klimaatactie en Verantwoorde consumptie en productie.

Beoogd effect

Informereren van de raad over de nieuwe Parkenvisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem en de daaraan gekoppelde beheermaatregelen en of herinrichtingsprojecten.

Argumenten

1.1 *De huidige Parkenvisie is aan actualisatie toe.*

De huidige Parkenvisie is uit 2008. De parken worden steeds meer bezocht en daarmee levert het park wat je van een stadspark verwacht. Tegelijkertijd neemt door het toenemend aantal parkbezoekers - mede gezien de verwachte toename van de bevolking van Arnhem naar 169.000 in 2030 – de druk op de parken en in bijzonder het groen toe. Het is belangrijk de parken toekomst bestendig te maken en houden (water en bodem leidend) om te kunnen blijven genieten van het landschap, de natuur en de cultuurhistorie. Dit stelt eisen aan de inrichting van de parken en het daaraan gekoppelde beheer en onderhoud. Alle reden dus om er zuinig op te zijn en goed na te denken over een toekomstbestendige visie voor de komende 10 jaar.

1.2 *Er is draagvlak onder de participanten voor de volgende beheermaatregelen en herinrichtingsprojecten.*

De Vrienden van Sonsbeek, Arnhemse Bomenbond, Ecovrede, Boomkwaliteitsteam, Natuurcentrum Arnhem en Watermuseum, Wijkverenigingen en enkele bewoners hebben naar aanleiding van de bijeenkomsten gereageerd op de voorstellen (Bijlage 2).

De beheervoorstellen ten aanzien van betere bebording, de omvorming naar natuurinclusieve landbouw, het natuurvolgend bosbeheer, het aanleggen van bosranden, het laanbeheer, het open maken en houden van zichtlijnen en de omvorming van gazons naar kruidenrijke graslanden werden breed gedragen.

Het drijvende Vlot moet behouden blijven. Het voorstel is wel dat wij samen met de kunstenaar de mogelijkheid gaan onderzoeken om het podium (kunstwerk) aan te passen of te vervangen voor een meer passend podium (op het water of op het land).

Een andere invulling voor het centrale veld en de moestuin in park Gulden Bodem en de omgeving van het Bezoekerscentrum Molenplaats en het Watermuseum wordt breed gedragen. Daarbij is aangegeven dat er geen evenementenlocatie en geen bebouwing bij mag komen. Dit zit dan ook niet in het voorstel van deze Parkenvisie.

De noodzaak om de Barokke terrassenlaan in park Zijpendaal te herstellen wordt gedeeld. De meningen zijn verdeeld over hoe dat moet worden gedaan en wanneer. Het voorstel is om vrijwel de gehele laan en terrassen te herstellen om het rijksmonument in stand te houden. De planning daarvan is nog niet duidelijk, evenals de financiering. Dit heeft nog voorbereiding.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Over enkele voorstellen in de Parkenvisie zijn de meningen verdeeld.

De meningen over de Belvédère zijn verdeeld. Gekozen is om de toren niet op te hogen en de bomen niet te kappen of te snoeien. Er blijft namelijk voldoende uitzicht. Alleen richting het oosten wordt het uitzicht belemmerd.

Fietsen in de parken was en is verboden. Uit het participatieproces kwam naar voren dat fietsen in het parken steeds meer conflicten oplevert (klachten van wandelaars). Daarom gaan wij het verbod duidelijker aangeven en gaan wij bij de entrees de fietsparkeervoorzieningen uitbreiden.

Ook over de toekomst van de Parkweg zijn de meningen van de verschillende deelnemers verdeeld. Wel is er consensus over dat er wat moet gebeuren. Belangrijk daarbij is dat de horeca bereikbaar blijft (wens van de ondernemer), de bereikbaarheid voor hulpdiensten, de veiligheid van de fietser wordt gegarandeerd en de wandelaar veiliger en prettiger kan oversteken. Dit hebben wij ook het voorstel in de Parkenvisie verwerkt.

Financiën

De beheermaatregelen voeren wij planmatig uit binnen het beschikbare beheerbudget van Openbare Ruimte. De herinrichtingsprojecten financieren wij vanuit de bestemmingsreserves Groenfonds en Klimaatadaptiefonds. Deze budgetten worden eventueel aangevuld met subsidies. Voor de uitvoering van twee projecten, te weten 'Ruimte rondom Molenplaats en Watermuseum'

en 'Centrale veld en voormalige moestuin park Gulden Bodem', is vanuit de bestemmingsreserve Klimaatadaptiefonds reeds voor 2024 € 500.00 en 2025 € 500.000 budget opgenomen, hetgeen toereikend is.

Uitvoering

Wij gaan de beheermaatregelen en de projecten opgenomen in de Parkenvisie planmatig uitvoeren. Twee keer per jaar hebben wij overleg met de Schouwgroep om de voortgang van de visie te bespreken.
De brief wordt verzonden aan de raad.

Communicatie

Wij gaan de deelnemers aan het participatieproces de visie toesturen en de visie wordt gepubliceerd op onze website. Daarnaast stellen wij een persbericht op.

Bijlagen

Stukken voor college

- Raadsbrief Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 1. Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 2. Reactie nota Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 3. Besluit Omgevingsvergunning rijksmonument

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsbrief Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 1. Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 2. Reactie nota Parkenvisie Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem
- Bijlage 3. Besluit Omgevingsvergunning rijksmonument